

2021-11-03

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2021/162

Kommunstyrelsen

Motion – Seniorkollo i Nacka

Motion den 1 februari 2021 av Espen Bjordal m.fl. (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna i motionen. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Socialdemokraterna föreslår i sin motion att kommunen ska utreda möjligheten att starta en kolleversamhet för äldre i Nacka.

Behovet av stöd och aktiviteter för äldre ökar i takt med den demografiska utvecklingen. Äldrenämnden arbetar därför för ett brett utbud av förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter utifrån *Strategin för hälsosamt åldrande - Nacka en äldrevänlig kommun*. Av remissinstansernas utredning framgår en positiv inställning till kolleversamhet för seniorer. Sammantaget beskrivs seniorkollo som en verksamhet där deltagares hälsa och välmående främjas och ofrivillig ensamhet minskas. Den samlade bedömningen är att det redan finns möjlighet för föreningar att ansöka om så kallade verksamhetsbidrag för att bland annat bedriva kolleversamhet i kommunen. Stadsledningskontoret föreslår därför att motionen förklaras färdigbehandlad med en notering om att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna i motionen.

Förslaget i motionen

Förslaget i motionen är att kommunen ska utreda möjligheten att starta en kolleversamhet för äldre i Nacka.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Motionen har beretts av fritidsnämnden och äldrenämnden. I sammanfattningen nedan framgår respektive nämnds synpunkter.

Äldrenämnden

Äldrenämnden är positiva till förslaget i motionen och föreslår att kontakt tas med kultur- och fritidsenheten för att utreda förutsättningarna för en eventuell start av kolleversamhet för seniorer i Nacka. Ett viktigt syfte är att undersöka och utgå från de

potentiella deltagarnas perspektiv. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.

Behovet av stöd och aktiviteter för äldre ökar i takt med den demografiska utvecklingen. Äldrenämnden arbetar för ett brett utbud av förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter utifrån *Strategin för hälsosamt åldrande - Nacka en äldrevänlig kommun*.

Ofrivillig ensamhet medför negativa effekter för äldre personers hälsa. Långvarig ensamhet kan resultera i ohälsa och i sämsta fall död på grund av ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar till följd av försämrad sömn och förhöjda kortisolnivåer. Risken för att utveckla demenssjukdom ökar även. Social samvaro med andra personer anpassad efter äldre individers behov skyddar mot ensamhet. Kolloverksamhet för seniorer finns i fler kommuner och organiseras olika, dels internt dels genom upphandling av kolloplatser av externa arrangörer och ibland i samverkan med pensionärsföreningar. Olika typer av hälsofrämjande aktiviteter som bidrar till social samvaro är gemensamt för merparten.

Forskning visar att kolloverksamhet för seniorer kan påverka upplevd hälsa och välmående i positiv riktning. Deltagare vittnar om nya vänskaper som efter kollovistelsen fortsatt i vardagen. Seniorskollo som verksamhet är i samstämmighet med intentionerna i äldrenämndens strategi och med nämndens etablerade förebyggande insatser för att främja social samvaro och motverka ofrivillig ensamhet.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ansvarar för folkhälsofrågor i Nacka och är positiva till en utredning kring möjligheterna att starta upp seniorskollo i Nacka. Fritidsnämnden ser positivt på att äldreenheten utreder möjligheten att starta seniorskolloverksamhet i kommunen.

Fritidsnämnden föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.

Sveriges befolkning blir allt äldre och friskare, men åldrandet i sig innebär en ökad risk för både fysiska och psykiska sjukdomar. Ungefär en av fyra personer som är 65 år eller äldre har någon form av psykisk ohälsa. Forskningen hävdar att de viktigaste nycklarna till ett hälsosamt åldrande är fysisk aktivitet, bra matvanor och social gemenskap. För att minska äldre människors ensamhet och förbättra måendet har olika former av seniorskollon etablerats runt om i Sverige.

Stadsledningskontorets samlade bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att både fritidsnämnden och äldrenämnden har en positiv inställning till kolloverksamhet för seniorer. Sammantaget beskrivs seniorskollo som en verksamhet där deltagares hälsa och välmående främjas och ofrivillig ensamhet minskas.

Ett antal kommuner i Sverige erbjuder seniorskollo, exempelvis Göteborg, Sundbyberg och Borås. I Sundbyberg bedrivs verksamheten tillsammans med seniorföreningarna Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Sveriges pensionärsförbund (SPF). Vissa föreningar och stiftelser har även egna kursgårdar där de erbjuder sommarkollo för sina

medlemmar. Kolloverksamhet har ofta helpension och kan innebära dagkollo eller kollo med övernattnig. Deltagarna betalar ofta en avgift som kan vara inkomstberäknad.

Kolloverksamhet vänder sig ofta till äldre personer med behov av social gemenskap och socialt stöd. Dessa faktorer är kopplade till god hälsa och välbefinnande i livet. Social gemenskap har positiva effekter på hälsan även vid hög ålder och fungerar som en "hälsobuffert" vid olika svårigheter i livet, framförallt vid förlust av partner eller vid sjukdom.

Enligt befolkningsprognosen bodde 17 294 seniorer i Nacka kommun år 2020. Gruppen är heterogen med mångfacetterade önskemål, förutsättningar och behov. Hur stor efterfrågan på och behovet av seniorkollo skulle kunna vara utifrån det hälsofrämjande utbud som redan finns och som planeras framåt till denna målgrupp är det dock svårt att uttala sig om.

Äldrenämndens hälsofrämjande och förebyggande verksamheter utgår från strategin för äldrevänlig kommun samt de fyra hörnpelarna för hälsosamt åldrande: fysisk aktivitet, bra matvanor, social gemenskap och meningsfull sysselsättning. I utbudet ingår bland annat de förebyggande verksamheter som genomförs av olika utförare och av civilsamhället. Det är t ex balansskola, Qigong, studiecirkeln Seniorliv i balans, träffpunkt, öppenmötesplats, stödinsatser via anhörigcenter och en rad ytterligare aktiviteter som seniorföreningar erbjuder sina medlemmar. Äldrenämnden vill utifrån den förändrade demografien omfördela resurserna inom det hälsofrämjande insatserna och i ökad utsträckning gå från riktade insatser som når få seniorer till att med generella insatser nå ut till flera. Det vill äldrenämnden bland annat göra genom fler träffpunkter och utökad samverkan med såväl civilsamhället som med privata aktörer.

Äldrenämnden beviljar årligen verksamhetsbidrag till Nackas seniorföreningar för att erbjuda olika typer av aktiviteter. Föreningarna kan ansöka om så kallat verksamhetsbidrag för socialt frivilligt arbete redan idag och detta kan exempelvis avse kolloverksamhet. Utifrån detta är stadsledningskontorets samlade bedömning att intentionen bakom motionens förslag kan anses uppfyllt. Stadsledningskontoret föreslår därför att motionen förklaras färdigbehandlad med en notering om att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna i motionen.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser. I de fall en förening ansöker om medel för att bedriva kolloverksamhet behöver äldrenämnden utreda hur ett bifall till den ansökan kan komma att påverka äldrenämndens budget.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inte några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Motionen
2. Protokollsutdrag från äldrenämnden den 26 maj 2021 § 51 (ÄLN 2021/46)
3. Protokollsutdrag från fritidsnämnden den 26 maj 2021 § 57 (FRN 2021/27)

Karin Kollberg
Social och äldredirektör
stadsledningskontoret

Gabriella Nyhäll
kvalitetsutvecklare
äldreheten